

Alfabet sztuki dziecka

Alfabet

sztuki

dziecka

Katowice 2017

„Sztuka = kreatywność” — akcja happeningowa na finał projektu Future Artist 2016.
Ewa Kokot, Piotr Lutyński, Joanna Knapek, Joanna Heyda-Rumin, Katarzyna Iłyszyn
oraz śląskie pracownice plastyczne: Future Artist, Akcent, Pastel, TuArt.
Zdjęcie: I. Wander

„A czerń, E biel, I czerwień, U zieleń, O błękit,
Tajony wasz rodowód któregoś dnia ustalę.”
[Arthur Rimbaud „Samogłoski”]

Pierwsze dźwięki mowy i pierwsze znaki pisma — głoski i litery tworzące tekst. Zza nich przebiega światło i kolor desygnatu, a więc znaczenia poszczególnych słów. Oddajemy w Państwa ręce „Alfabet sztuki dziecka”, który jest nie tylko wizualnym abecadłem dla maluchów, ale także obrazowaniem procesu artystycznego poznawania liter i pojęć przez najmłodszych uczestników kultury. Publikacja ta powstała bowiem jako efekt wielu lat twórczej pracy z dziećmi w ramach projektu Future Artist. Może okazać się pierwszym podręcznikiem sztuki dla dziecka, a także poręcznym przewodnikiem dla jego rodziców.

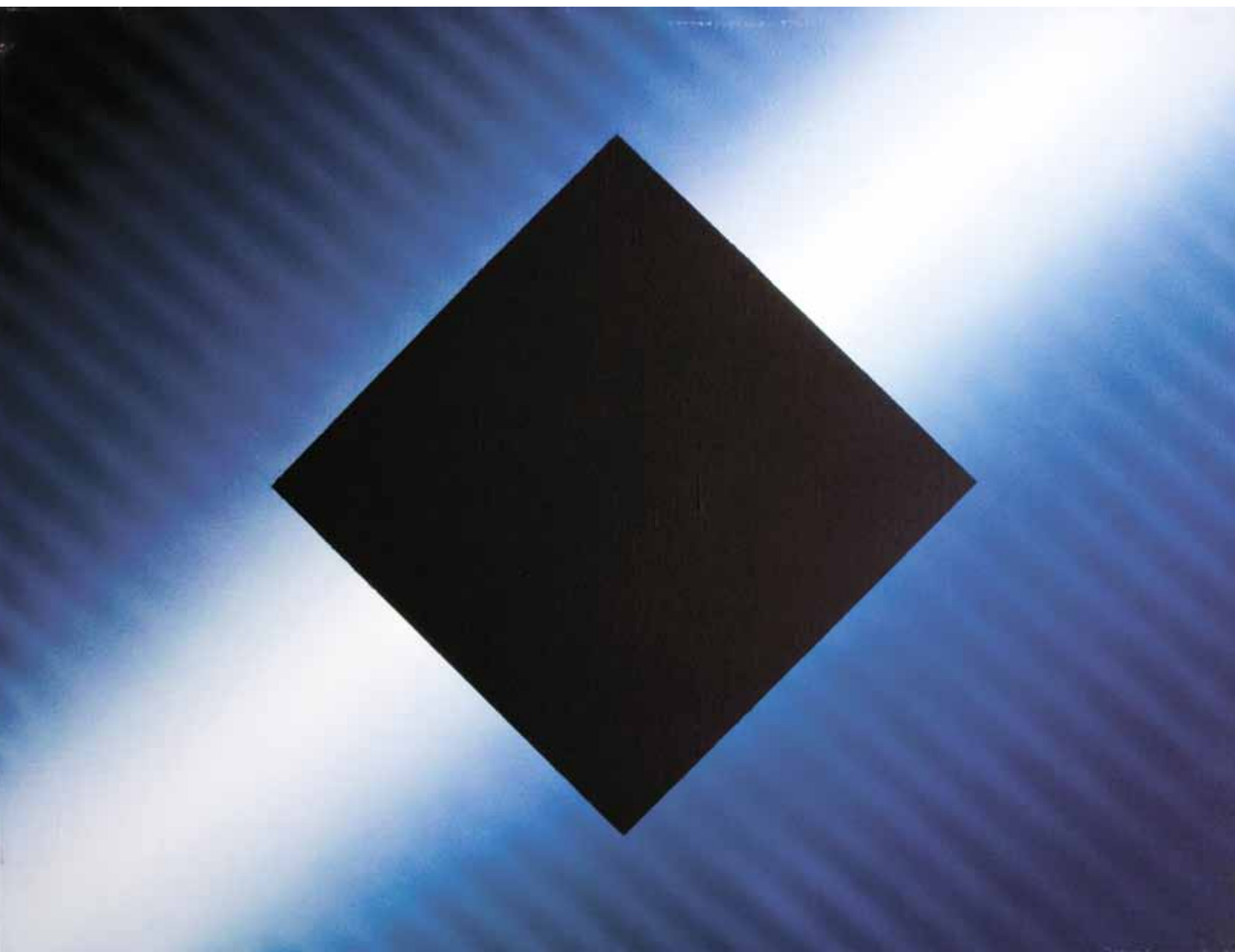
W „Alfabecie...” za każdą literą i słowem stoi obraz, rzeźba, wizualizacja lub zdjęcie, które zostało dobrane z przymrużeniem oka. Weźmy np. literę F, F jak FAKTURA: gdzie ona jest w zagłębieniach i pęknięciach „Szkieletu Czarnego” Andrzeja Pawłowskiego? By odpowiedzieć na to pytanie, potrzebna jest wyobraźnia.

„Alfabet sztuki dziecka” będzie łączyć w umyśle dzieci obraz ze słowem. Tworzyć pojęcia symboliczne w nawiązaniu do kultury polskiej, na podstawie prac uznanych twórców i najmłodszych artystów. Dzieci biorące udział w projekcie, samodzielnie wybrały litery (pojęcia) zgodnie z kolejnością alfabetu. Książka „Alfabet...” jest więc współtworzona przez dzieci i do nich kierowana, co stanowi o jej nowatorskim charakterze. Taki wizualno-słowny system może być zarzewiem międzypokoleniowych rozmów o sztuce, nicią porozumienia między małym artystą a rodzicami, opiekunami, animatorami czy nauczycielami. Rodzajem kodu, który pozwoli i dorosłym, i dzieciom mówić o sztuce. Pragniemy zaciekawić najmłodszych sztuką, a także pomóc rodzicom rozmawiać z dzieckiem o twórczości, a w konsekwencji — traktować wspólną wizytę w galerii czy muzeum jak coś naturalnego i codziennego. Chcielibyśmy, by instytucje kultury stały się miejscem spotkań całej rodziny, zaś ta książka porozumieniem różnych pokoleń dzieci, młodych ludzi i dorosłych. Wreszcie, by „Alfabet sztuki dziecka” stał się promocją zarówno sztuki dziecięcej, jak i sztuki polskiej.

Język obrazu to najszybciej rozwijający się przekaz współczesności. Uczmy nasze dzieci tego języka w odniesieniu do piękna i wartości, a także tego, co — czasem mimochodem — sztuka wnosi w nasze życie.

EWA KOKOT
Katowice 2017

Dla Katowic, które kocham

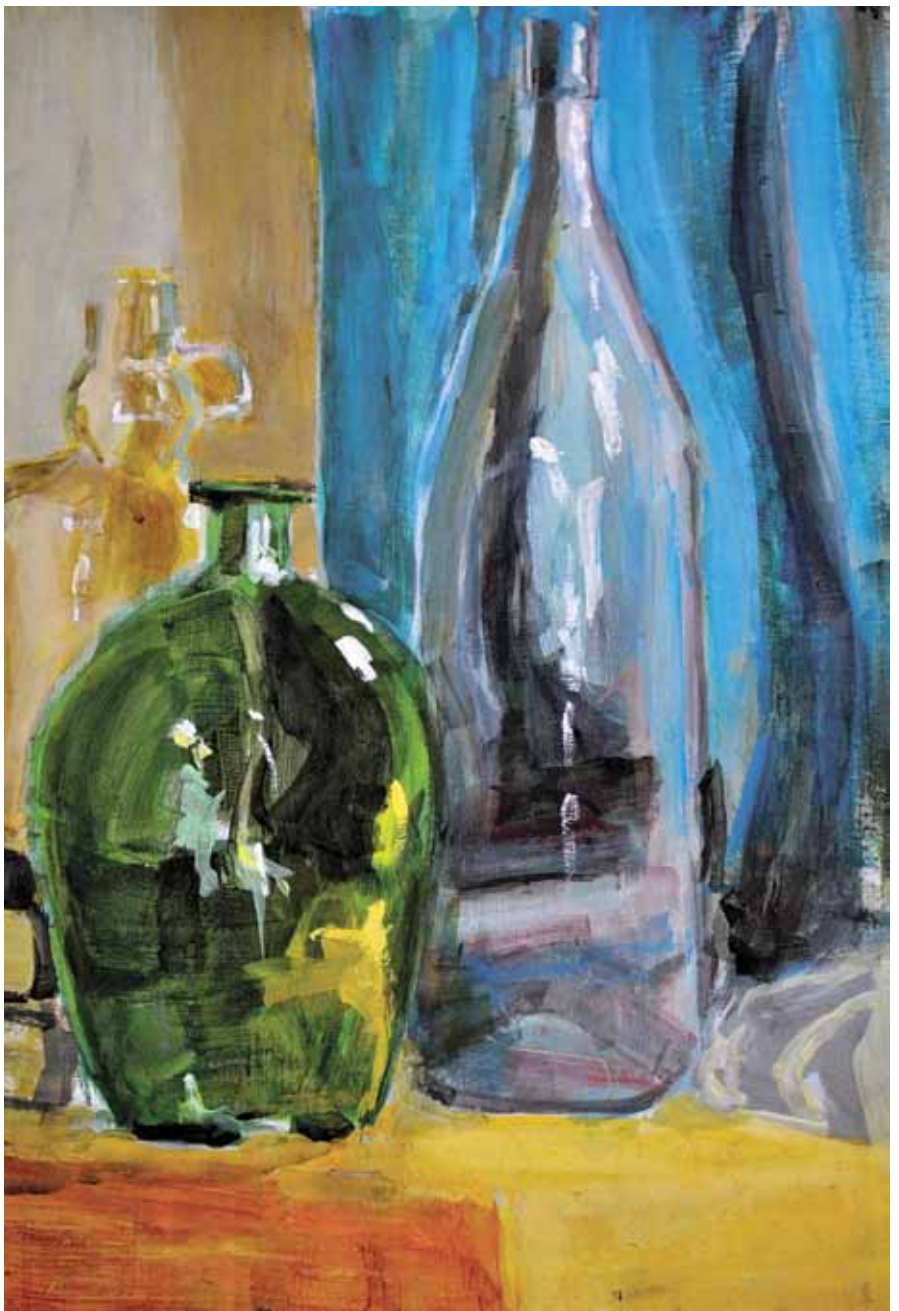

Abstrakcja

Barwa

Draperia

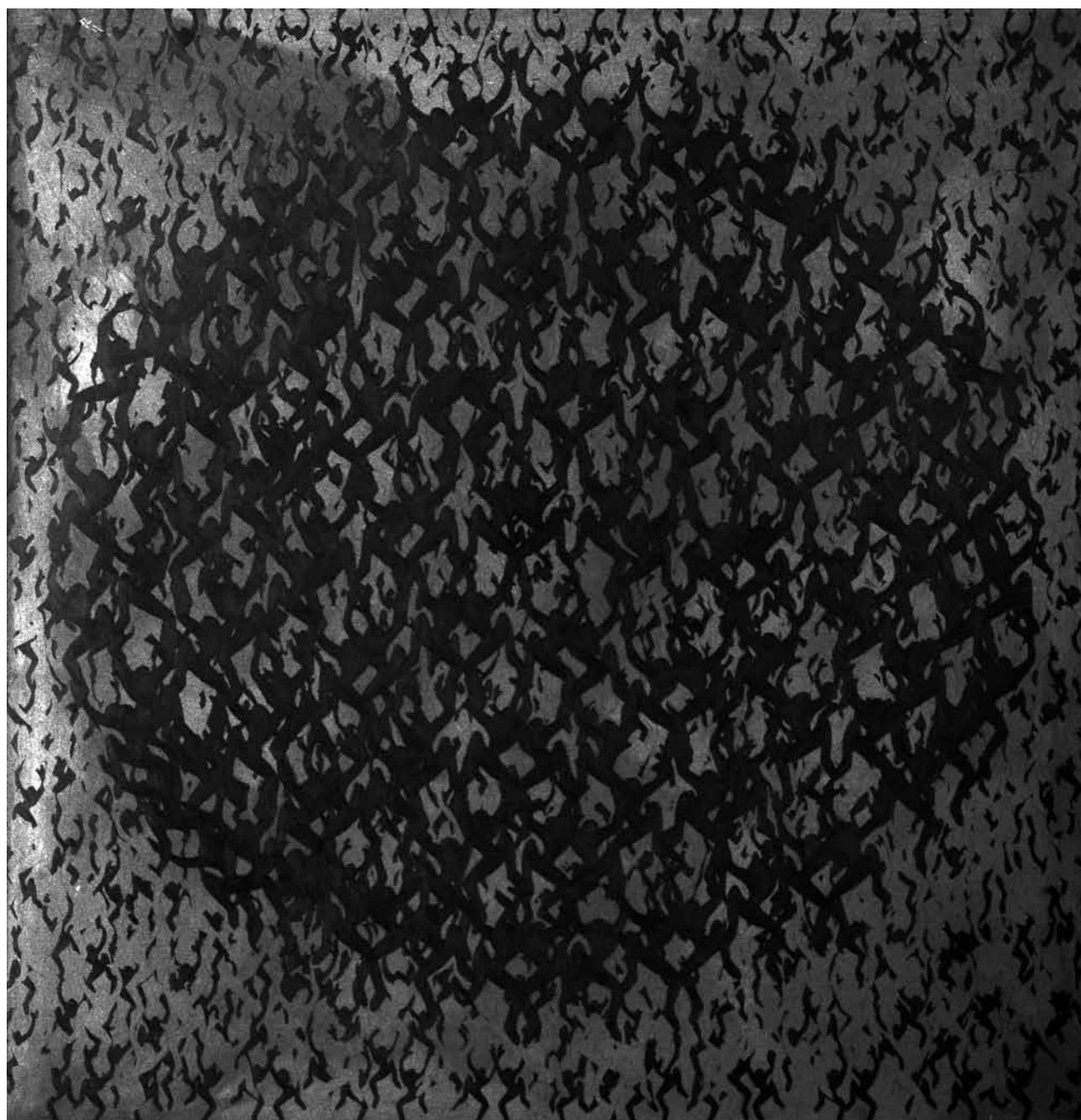
Ecran

Faktura

Grafit

H

craft

Inicjał

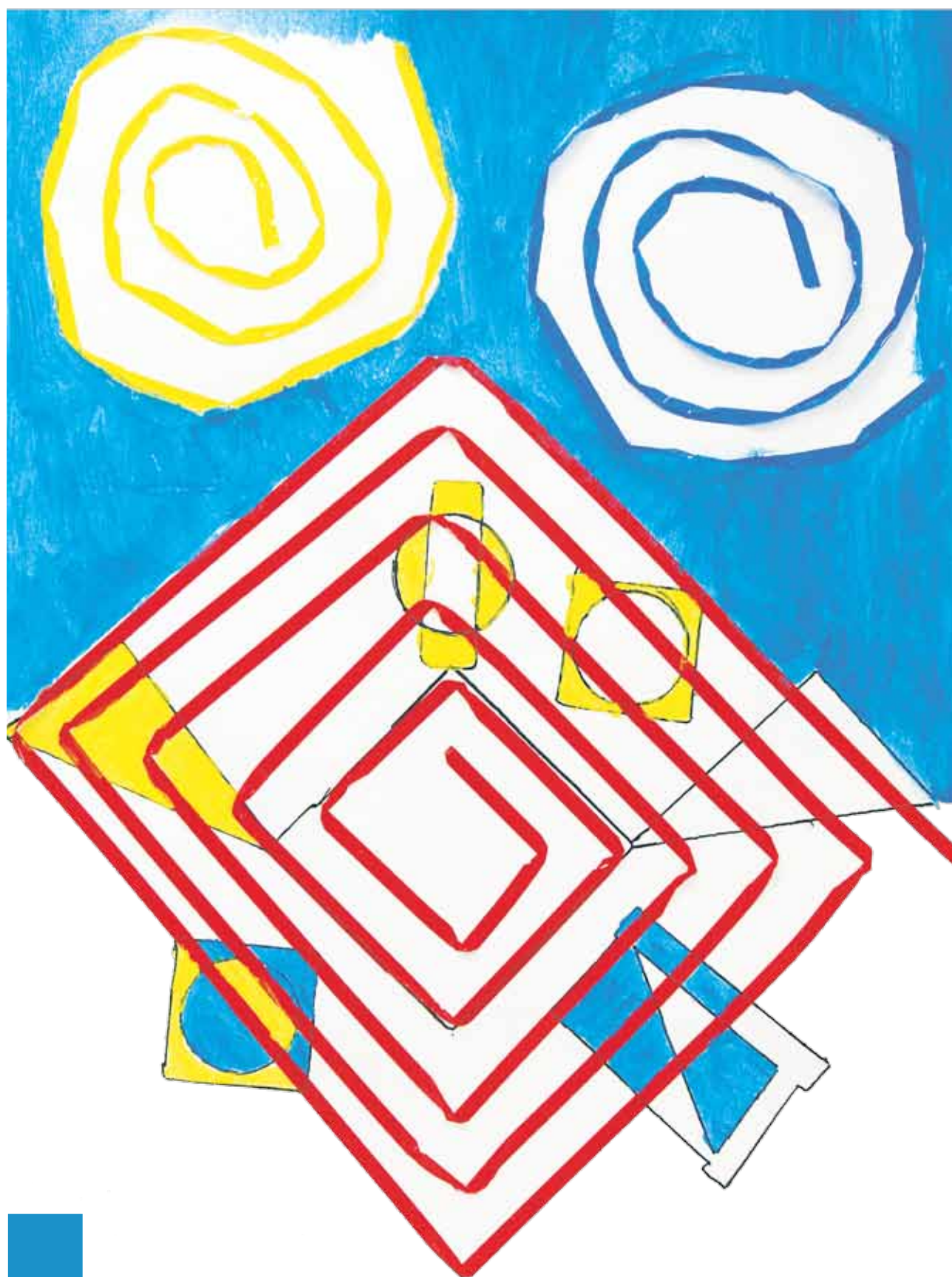

Język obrazów

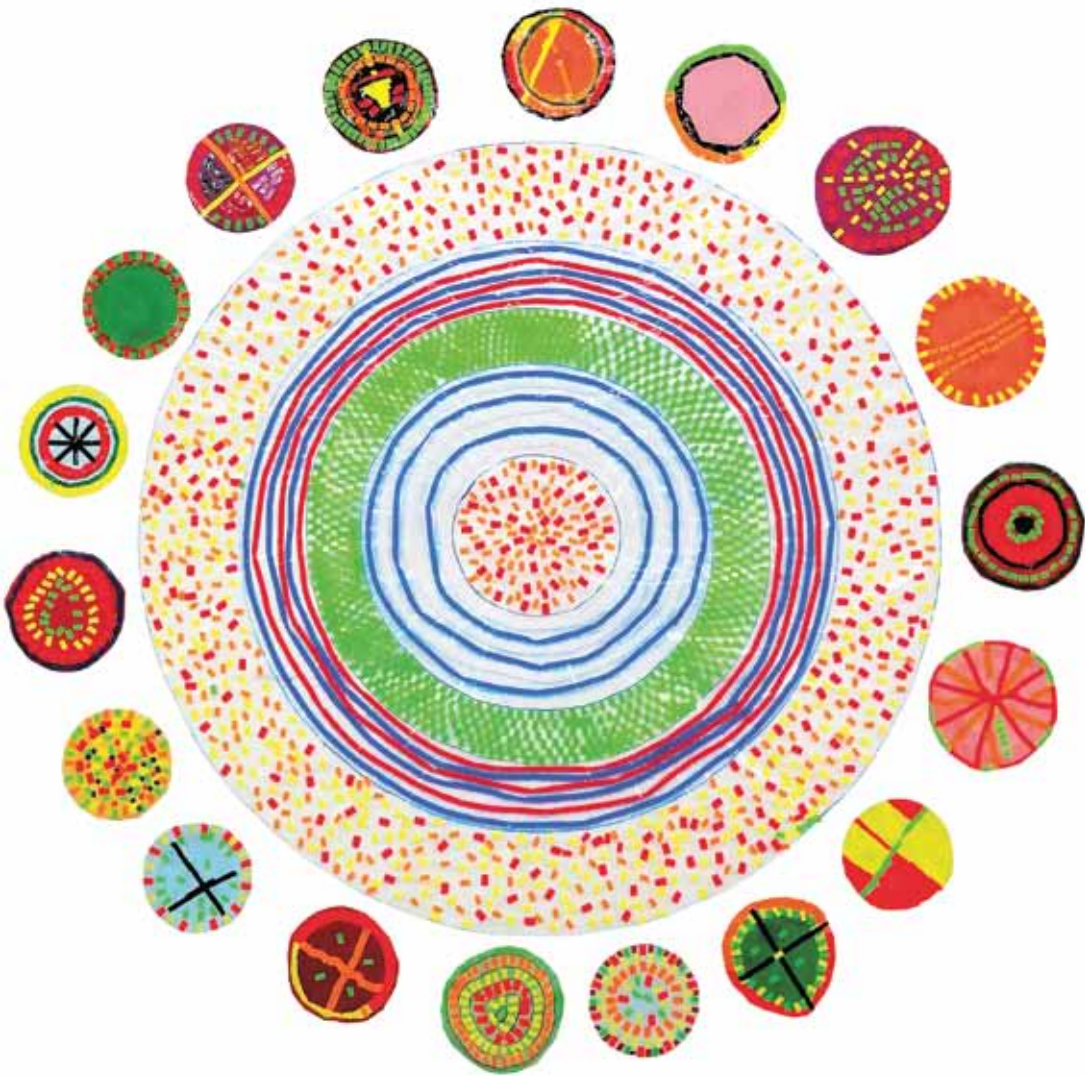

Krajobraz

Labyrinth

Lad

M

Multiplikacja

Neon

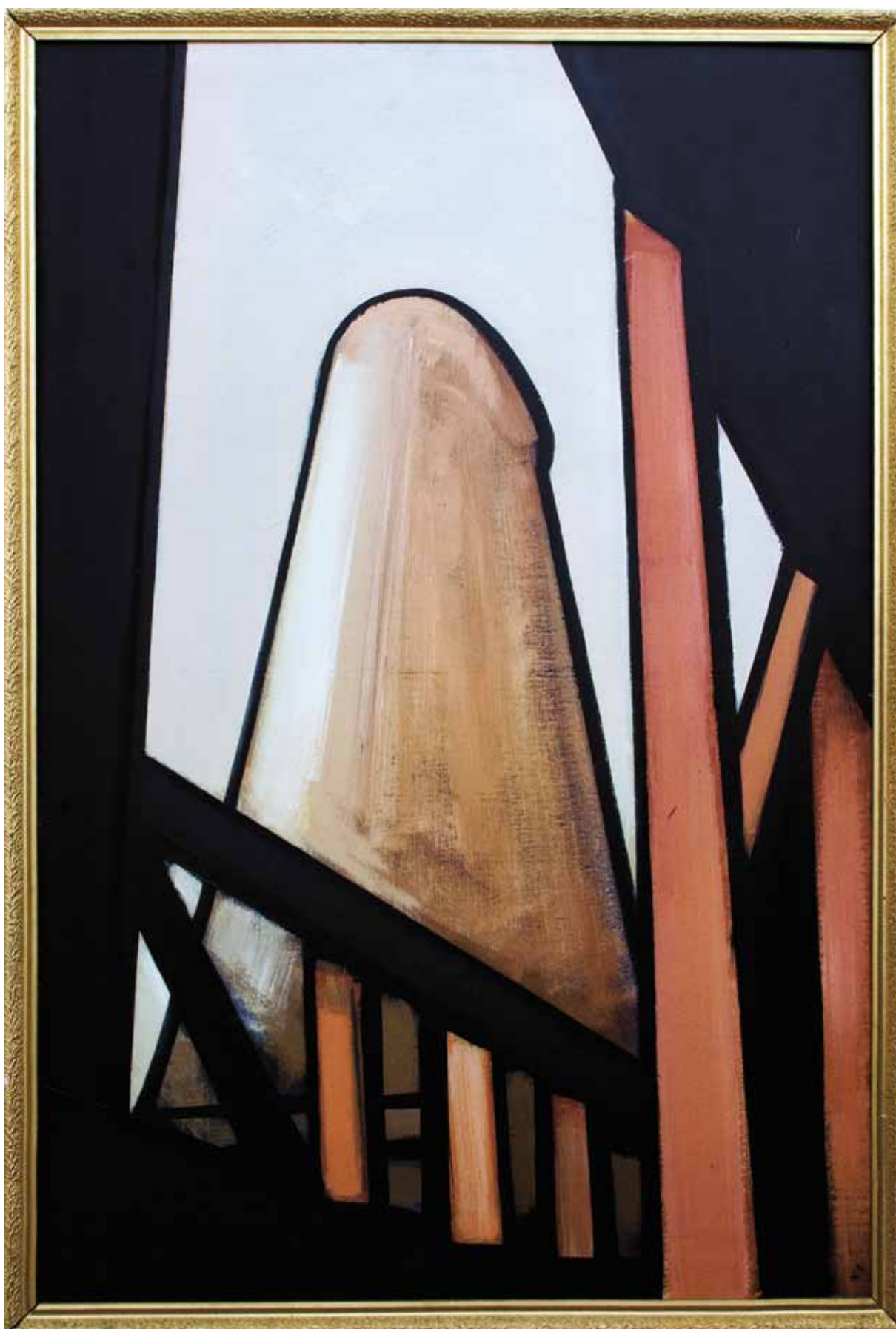

O rnement

P rofil

Rama

Rzeźba

Sztuka

kanina

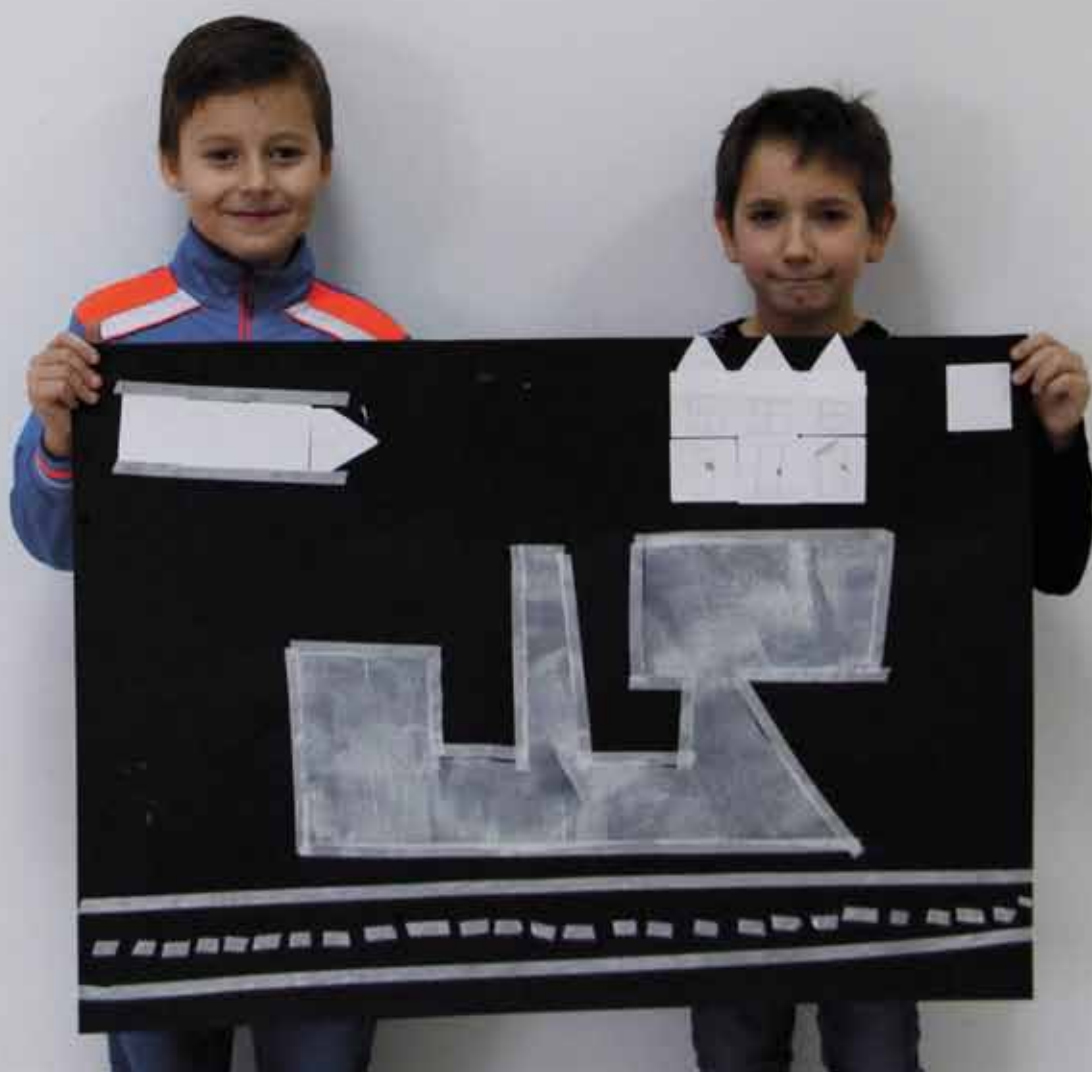

Ulica

walor

Zdjęcie

Zrenica

zółty

?

ZADANIE DLA DZIECKA I RODZICA ↑
Dopisz własne hasło i literę do obrazu ↑

Słownik pojęć

IRMA KOZINA

Doktor habilitowana, historyk sztuki, wykładowca akademicki. Autorka wielu publikacji i książek z zakresu historii sztuki. Magisterium o polskich chorągwiach nagrobnych, 1988 (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie; promotor: prof. dr hab. Jan K. Ostrowski). Studia na Freie Universität w Berlinie (stypendium Gerda-Henkel Stiftung). Praca doktorska o pałacach i zamkach na pruskim Górnym Śląsku w latach 1850–1914, 1996 (Uniwersytet Wrocławski; promotor: prof. dr hab. Ewa Chojecka). Habilitacja na podstawie publikacji pt. „Dylematy architektoniczne na przemysłowym Górnym Śląsku w latach 1763–1955” (Uniwersytet Warszawski, 2007). Od 1998 r. prowadzi zajęcia z zakresu historii sztuki i dizajnu w Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach.

Publikacje – wybór:

„Historia mody. Od krynoliny do mini” (2017, wydawnictwo SBM), „Polski design” (2015, wydawnictwo SBM), „Art Déco” (2013, wydawnictwo SBM), „Ikony dizajnu w województwie śląskim” (2011, wydawnictwo Design Silesia), „Chaos i uporządkowanie. Dylematy architektoniczne na przemysłowym Górnym Śląsku w latach 1763–1955”, (2005, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego)

Towarzyszący książce słownik, zawierający literacki opis haseł alfabetu ilustrowanego dziełami sztuki wskazanymi przez dzieci, stawia sobie za cel poszerzenie komunikatu wizualnego o informacje tworzące kontekst słowny do interpretacji wybranych obrazów. Użyte w nim sformułowania powstały z myślą o rodzicach, którzy podczas bardziej wnikliwego oglądu tej publikacji, będą chcieli poznać elementy narracji właściwej współczesnemu dyskursowi o sztuce.

dr hab. Irma Kozina

ABSTRAKCJA

W sztuce, abstrakcja (łac. „abstractio” – oderwanie) oznacza odejście od naśladowania rzeczywistości. Może się ono opierać na wyrażaniu emocji za pomocą ekspresyjnej barwy lub plamy (abstrakcyjny ekspresjonizm) albo na zimnym, logicznym i beznamiętnym kalkulowaniu form regulowanych geometrią lub wyrażeniami algebraicznymi (konceptualizm). W 1910 r. Wassily Kandinsky namalował pierwszą akwarelę abstrakcyjną z nieregularnymi plamami barwnymi, a w 1913 r. Kazimierz Malewicz stworzył pierwszą abstrakcję geometryczną, malując czarny kwadrat na białym tle.

BARWA

Barwa, pojmowana jako zjawisko psychofizyczne związane ze zdolnością do widzenia, nie daje się sprowadzić w sztuce do (typowego dla fizyki i optyki) rozszczepienia widma światła białego na trzy kolory podstawowe: niebieski, czerwony i żółty. Jej odczucie przez ludzkie oko ma charakter subiektywny. Wspecjalizowany w wykładaniu teorii barw profesor Bauhausu Johannes Itten (1888–1967) podkreślał, że poszczególne odcienie i walory widma światła zyskują swój jednoznaczny wyraz i dokładny sens dopiero w relacjach z innymi kolorami.

CERAMIKA

Od najdawniejszych czasów wypalana glina służyła człowiekowi do wyrobu naczyń oraz do działań artystycznych. Za najstarszy przedmiot ceramiczny uznaje się figurkę paleolitycznej Wenus z miejscowości Dolní Věstonice na Morawach w Czechach (sprzed 28 tysięcy lat). Chiński twórca Ai Weiwei w 2010 r. stworzył w galerii Tate Modern w Londynie instalację złożoną ze 100 000 000 tradycyjnie wykonanych porcelanowych ziaren słonecznika, próbując ratować ginące rzemiosło w kraju słynącym niegdyś z wysokiego poziomu sztuk ceramicznych.

DRAPERIA

Ułożoną w dekoracyjne fałdy tkaninę wykorzystywano w sztuce od czasów starożytnych. Antyczni rzeźbiarze układali szaty przedstawianych postaci w regularne plisy lub w nieregularne zakładki, by wprowadzić grę światła i cieni, mistykę ciała odsłoniętego i zakrytego. Draperie kotar stanowiły motyw zdobniczy w dawnym malarstwie i płaskorzeźbie. W sztuce najnowszej fałda jest symbolem barokowej zawijalskości i metaforą wysokiego skomplikowania formy i treści. Barokowe draperie inspirowały od 1971 r. Orlan, francuską artystkę multimedialną.

EKRAN

W późnym średniowieczu ekran był parawanem chroniącym przed gorącym z kominka. W XX w. oznaczał płaszczyznę do wyświetlania obrazu w kinie lub monitor telewizora.

Stał się też metaforą artystycznego kadrowania rzeczywistości, jej ujmowania w sztuczne ramy, komponowania, utrwalania wybranych widoków. Twórca filmów eksperymentalnych Dziga Wiertow przeciwstawił się działaniom artystycznym polegającym na wyjmowaniu fragmentów rzeczywistości z szerszego kontekstu, opowiadając się za spoglądaniem na świat „okiem nieuzbrojonym” (bez ekranu), wolnym od wcześniejszych uprzedzeń i ograniczeń.

FAKTURA

W dziele sztuki faktura jest sposobem ukształtowania jego powierzchni. Wpływają na nią: zastosowane tworzywo, technologia wykonania, narzędzia. W malarstwie rozmaite efekty fakturalne uzyskuje się poprzez wygładzenie powierzchni obrazu lub nakładanie grubej warstwy farby za pomocą szpachli. Farba nałożona grubo zwana jest impastem. W sztuce współczesnej technika „pastoso” cechuje malarstwo materii, w którym efekty fakturalne uzyskuje się również przez zastosowanie piasku, tkanin lub innych tworzyw zwiększających plastyczność powierzchni obrazu.

GRAFIT

Nazwa tego pospolitego minerału (alotropowej odmiany węgla) nawiązuje do jego stosowania jako ołówka (od gr. „graphein” — pisać). Dla artysty użycie grafitu oznacza przyjęcie postawy konceptualisty: poprzedzanie procesu tworzenia dzieła opracowaniem jego idei (w formie rysunku szkicowego, planu, matematycznego wzoru lub pomysłu na działanie). Jest to nawiązanie do filozofii Platona (model idealny jest bezpośrednim wzorem dla rzeczywistości), a zarazem do Biblii („na początku było słowo”, projekt poprzedza byt fizyczny).

HAFT

Kiedy mężczyźni doby paleolitu malowali na skałach zwierzęta, na które pragnęli zapolować, kobiety trudniły się lżejszymi pracami, szyjąc ubrania igłami z kości. Z czasem osiągnęły wysoki kunszt techniczny w zakresie tkactwa, haftu i koronczarstwa. Ich wartościowe estetycznie wyroby lekceważono jako rzemiosło. Wiele współczesnych artystek celowo posługuje się haftem, oddając hołd bezimiennym twórczyniom sprzed wieków. Stał się on znakiem rozpoznawczym sztuki zaangażowanej feministycznie oraz kierunku zwanego „krzątactwem”.

INICJAŁ

Średniowieczny artysta ozdabiał rozdziały lub akapity ksiąg spisywanych ręcznie (manuskryptów) za pomocą fantazyjnie ukształtowanych liter początkowych zwanych inicjałami (łac. „initiale”, od „initium” — początek). We współczesnych tekstach drukowanych, każda litera jest ściśle zaprojektowana przez typografa (projektanta trudniącego się tworzeniem krojów pisma). Do najpopularniejszych krojów pisma należy Helvetica, zaprojektowana przez szwajcarskiego typografa Maxa Miedingera w 1957 r. Litery stosowane w dziełach sztuki najnowszej są często indywidualną kreacją ich autorów.

JĘZYK OBRAZÓW

Obraz zbudowany jest ze znaków, które zastępują „przedmioty nieobecne”. Nawet najbardziej realistycznie namalowana rzecz nie zastąpi w pełni jej malarzkiego pierwowzoru. René Magritte namalował kiedyś fajkę i umieścił pod nią podpis: „To nie jest fajka”. Z obrazu korzysta się inaczej niż z przedmiotu. Patrząc na przedstawienie fajki tylko w wyobraźni, można „poczuć” jej zapach i smak. Jednak znak fajki można rozpoznać, można go „odczytać”, a zestawienia znaków obrazowych budują znaczenia, podobnie jak słowa w języku, które układają się w zdania.

KRAJOBRAZ

Wycinek przestrzeni geograficznej o specyficznym ukształtowaniu terenu, szacie roślinnej, faunie i zaludnieniu składa się na krajobraz, który, w potocznym znaczeniu, tożsamy jest z jego widokiem („obrazem kraju”). W sztuce, malarstwo krajobrazowe obejmuje tworzenie pejzaży.

Gdy przedstawiają one miasto, zwane są wedutami. Widoki morskie to pejzaże marynistyczne, a sielska wieś jest tematem pejzaży pastoralnych. Za przełomowe wydarzenie w malarstwie XIX w. uważa się rezygnację z tworzenia w pracowni krajobrazu komponowanego, na rzecz malowania bezpośrednio w plenerze, bez szkiców przygotowawczych.

LABIRYNT

Pierwotnie labirynt oznaczał budowlę z zagmatwanymi układami ciągów komunikacyjnych. Z czasem zaczął określać systemy z dużą ilością dróg, z których nie wszystkie prowadzą do celu, gdyż część z nich stanowią ślepe zaułki. Jego odniesienia symboliczne znane były już w Mezopotamii i starożytnym Egipcie; pojawił się też w mitycznym opisie pałacu w Knossos. W katedrze gotyckiej symbolizował drogę duszy do zbawienia. W 2013 r. brytyjski rzeźbiarz Mark Wallinger wykonał 270 emaliowanych tabliczek z wizerunkiem labiryntu dla każdej z londyńskich stacji metra.

ŁAD

Od czasów pitagorejskich starożytni Grecy wierzyli, że zasadą budującą świat jest klasyczna harmonia, oparta na pięknie matematycznym. Harmonijnie skonstruowany świat był przez nich nazywany kosmosem, czyli ładem. Piękne w sztuce było jedynie to, co miało w sobie przejrzysty porządek, regularność mierzoną liczbą, np. proporcją złotego podziału, zbliżoną do ciągu Fibonacciego. W XX w. kompozycje obrazu oparte na złotym podziale tworzyli m.in. surrealista Salvador Dali i abstrakcjonista Piet Mondrian.

MULTIPLIKACJA

Mnożenie, zwielokrotnienie, repetycja podobnych motywów były typowym zabiegiem w sztukach dekoracyjnych, powtarzających moduły składające się na strukturę ornamentu (meander, groteska, arabeska). W dobie seryjnej produkcji przemysłowej oraz rozwiniętej technologii reprodukcji obrazu powtórzenie tego samego elementu ma na celu podkreślenie jego znaczenia, chociaż jednocześnie może oznaczać jego deprecjację. Wielokrotnie zmultiplikowany przedmiot (lub człowiek!) traci swoją unikatowość, przez co zmniejsza się jego jednostkowa wartość.

NEON

W grudniu 1910 r. francuski inżynier i wynalazca Georges Claude po raz pierwszy zastosował neonowe oświetlenie jako reklamę „Paris Motor Show”. Od lat dwudziestych XX w. w Stanach Zjednoczonych reklamy tworzone z neonówek oświetlały nocą siedziby korporacji biznesowych, miejsca handlu i rozrywki. W 1961 r. przedstawiciel amerykańskiego minimalizmu Dan Flavin stworzył w Nowym Jorku pierwsze prace wykorzystujące właściwości neonu. Wkrótce zaczęto go naśladować (Keith Sonnier, Bruce Nauman, Joseph Kosuth). Obecnie neon stosowany jest chętnie przez reprezentantów sztuki światła (light art).

ORNAMENT

Motyw lub powtarzalny układ motywów stosowanych w rzemiośle, sztukach plastycznych i architekturze w celach zdobniczych nazywany jest ornamentem (łac. „ornare” — ozdabiać, zaopatrywać). W rozważaniach teoretycznych, opublikowanych w końcu XX w. przez Niklasa Luhmanna, znaczenie ornamentu wynika z jego roli jako potencjalnej siły motorycznej rządzącej światem sztuki. Zofia Kulik tworzy fotograficzne kolaże z regularnych repetycji motywów figuralnych (roślin, ludzi, przedmiotów), by metaforycznie przedstawić uwięzienie bytów żywych w ograniczających je powtarzalnych systemach (np. człowiek zmagający się z otoczeniem przyrodniczym, sytuacją polityczną itp.).

PROFIL

Wizerunek twarzy widzianej z boku, z wyraźnie zaznaczoną linią czoła, nosa, ust i brody łączy się z prymarnym sposobem odwzorowywania rzeczywistości za pomocą konturu. Zabawa polegająca na wykonywaniu palcem linii na piaszczystym lub glinianym podłożu,

doprowadziła prehistoryczne ssaki naczelne do odkrycia właściwości widzenia, odczytującego dwuwymiarowy obraz analogicznie do jego trójwymiarowego odpowiednika. Ten proces zainicjował artystyczne odzwierciedlanie rzeczywistości, a z czasem przekształcił się w działanie stricte kreatywne, umożliwiając człowiekowi tworzenie estetycznie zorganizowanych światów, których w przyrodzie nie ma.

RAMA

W węższym znaczeniu rama jest drewnianą lub gipsową listwą ułatwiającą powieszenie obrazu. W sensie filozoficznym obraz malarski (gr. „érgon” – praca, dzieło) nie osiąga nigdy autonomicznej pełni, która pozwoliłaby mu obyć się bez kolejnego uzupełnienia (gr. „párer-gon”). Zdaniem Jacquesa Derridy, obramowanie dzieła sztuki (w sensie ideowym) znajduje się poza nim, dopełniając przestrzeń konieczną dla jego zaistnienia. Kamil Kuskowski starał się tę kwestię wyjaśnić w instalacji „Uczta malarstwa” z 2007 r., złożonej z obrazów z wypisanymi na nich nazwiskami znanych artystów. Wykazywał, że ramą warunkującą istnienie sztuki jest, w sensie przenośnym, jej rozbudowane otoczenie: krytyka artystyczna, rynek, galerie, odbiorcy.

RZEŻBA

Do pierwszej połowy XX w. zasadniczym wyróżnikiem rzeźby jako dyscypliny twórczego działania była trójwymiarowość. Jej tradycyjnym tworzywem były: glina, drewno, kamień, metal, gips itp. Po 1945 r., w wyniku działań takich twórców, jak Joseph Beuys, ukształtował się gatunek zwany rzeźbą społeczną, który zaktywizował biernych wcześniej widzów. Powstała w efekcie tego procesu rzeźba partycypacyjna, nie zawsze wiąże się z wykorzystaniem widzów jako aktorów zniewolonych koncepcją despotycznego artysty-reżysera zdarzeń. Czasem partycypant otrzymuje rzeczywistą możliwość realizacji własnego pomysłu.

SZTUKA

Trudne do zdefiniowania działanie, polegające na tworzeniu dzieł artystycznych. Do XVIII w. zakładało umiejętność wytwarzania rzeczy pięknych, obejmując malarstwo, rzeźbę, architekturę, poezję, muzykę, taniec, teatr, a nawet retorykę. Od XIX w. działanie artystyczne wiąże się ściślej z twórczym indywidualizmem, zakładającym oryginalność i nowatorstwo dzieła. Na początku XX w., wraz z pojawieniem się anty-sztuki (dadaizm i twórczość Marcela Duchampa), odstąpiono od ścisłego definiowania sztuki, preferując ujęcie otwarte, dopuszczające wielość i różnorodność artefaktów artystycznych.

TKANINA

Tkanina jest materiałem używanym do wykonywania ubioru, ale może też pełnić funkcję dekoracji wnętrza (gobelin, dywan). Jako tkanina unikatowa, „tekstylna płaskorzeźba”, stanowi dziedzinę twórczości plastycznej o charakterze sensualnym, oddziałującą na zmysł wzroku (optycznie) oraz dotyku (haptycznie). Może być przedstawieniem figuratywnym (renesansowe arras i tapiserie ze scenami mitologicznymi lub biblijnymi) lub abstrakcyjnym (perskie dywany, kubizujące kilimy i makaty z dwudziestolecia międzywojennego, monumentalne instalacje przestrzenne Magdaleny Abakanowicz).

ULICA

Od drugiej połowy XX w. ulica jest nie tylko tematem artystycznego działania, lecz również miejscem ekspozycji dzieł, „żywą” galerią artystyczną (przeciwstawianą „martwym” przestrzeniom muzealnym, opisywanym jako „sarkofagi współczesnej sztuki”). Traktowane uprzednio jako wandalizm malowidła i napisy na murach (graffiti), uznano za pełnoprawne dzieła sztuki. By je tworzyć, nie trzeba się legitymować dyplomem akademickim, wystarczy talent i umiejętne opanowanie jednej z technik plastycznych. Obrazy sprzedawane przez street artystę Banksy’ego osiągają na rynku niebotyczne ceny.

WALOR

Jako natężenie światła względem cienia, walor jest jedną z podstawowych cech barwy, obok odcienia, jasności i nasycenia. Odcień określa się przez ustalenie położenia danego tonu na kole barw w sąsiedztwie czterech barw nasyconych: czerwieni, żółcienia, błękitu lub zieleni. Jasność opisuje ilość światła emitowanego przez daną powierzchnię (luminację), a nasycenie jest subiektywną intensywnością barwy. Gdy barwa jest bardziej nasycona, wydaje się żywsza, mniej nasycone kolory są przygaszone i bliższe szarości. Odcienie jasne odbiera się jako lekkie i ulotne, ciemne sprawiają wrażenie ciężkich i masywnych.

ZDJĘCIE

Udostępnienie wynalazku fotografii ogółowi społeczeństwa w 1839 r. zmieniło status sztuk pięknych. Artyści uwolnieni zostali od obowiązku tworzenia przy użyciu technik plastycznych wizerunków przedmiotów rzeczywistych, gdyż tę funkcję przejął aparat fotograficzny. Jednocześnie fotografia wyemancypowała się jako niezależna dziedzina twórczego działania, dając artystom możliwość wpływania na zdjęcia zarówno na etapie ich wykonywania (sposób kadrowania, dobór światła i ostrości, ustawienie parametrów głębi), jak też w procesie wywoływania i obróbki odbitek. Pionier fotografii ulicznej Henri Cartier-Bresson za najważniejszy element twórczego fotografowania uznawał „moment decyzji”.

ŻRENICA

Do tego małego, czarnego otworu w środku oka wpada światło docierające potem na siatkówkę. Przekształca się w impulsy przekazywane za pomocą nerwów wzrokowych do mózgu i przetwarza się w subiektywne odczucie obrazu. Wiele dziedzin twórczości artystycznej działa obrazem. Noszą one nazwę sztuk wizualnych („wizualny” oznacza wzrokowy, z łac. „videre” – widzieć). Są to malarstwo i rzeźba, a także performance (rodzaj przedstawienia), instalacja (swobodna forma przestrzenna), video-art (obraz nakręcony kamerą). Obraz tworzony w mózgu jest subiektywny, gdyż każdy z nas postrzega świat nieco inaczej.

ŻÓŁTY

Siła oddziaływania rozmaitych odcieni barwy żółtej opiera się zazwyczaj na wzajemnej relacji kolorów komplementarnych. Współtworzące widmo światła czyste, elementarne barwy (czerwony, żółty i niebieski) odbierane są jako najbardziej nasycone, gdy zestawia się je z kolorem dopełniającym, utworzonym z połączenia sąsiadów z koła barw. Dla żółcienia kontrastowym dopełnieniem jest fiolet (połączenie widma światła czerwonego i niebieskiego), na analogicznej zasadzie dopełnieniem dla czerwieni jest zieleń, a dla błękitu kolor pomarańczowy.

SPIS ILUSTRACJI

Szanowni Państwo! Drogie dzieci!

Ilustracje liter prezentowane w „Alfabecie” mają zasadniczo trzy źródła. Po pierwsze, są to fotografie wyselekcjonowane spośród setek zdjęć dokumentujących z różnej perspektywy działania Future Artist w latach 2008–2017. Po drugie, są to prace artystów i dzieci gościnnie uczestniczących w projekcie Future Artist, na przykład przy okazji wystaw i wspólnych akcji. I po trzecie, są to dzieła wybitnych artystów współczesnych, które zostały przedstawione dzieciom w czasie trwania projektu ww. latach. Wybrane ilustracje to te, które najlepiej odzwierciedlają kluczowe idee i założenia stojące u podstaw projektu Future Artist. Stanowią też swego rodzaju przegląd całego spektrum realizowanych przez nas działań.

- A** Janusz Eysymont „Przesłona”, 1976. Praca w Kolekcji Sztuki XX wieku. Własność Galerii Sztuki Współczesnej BWA w Katowicach
Zdjęcie: R. Słoma
- B** „Eksperymenty z paletą barw”, Future Artist — twórcza kontynuacja 7, 2017
Zdjęcie: A. Hadyna
- C** Obiekt ceramiczny wykonany przez dziecko, „Akcent” Pracownia Plastyczna, 2015
Zdjęcie: J. Knappek
- D** „Martwa natura z draperią”, praca malarska wykonana przez dziecko, „Tu jest sztuka!” — wystawa Pracowni Plastycznej „TuArt” z Zawiercia, Galeria Ściana Sztuki Dziecka, 2014
Zdjęcie: K. Iłyszyn
- E** Telebim przed Spodkiem w Katowicach, 6 edycja akcji społecznej „Dzieci Kochają Sztukę”, 2016
Zdjęcie: I. Wander
- F** Andrzej Pawłowski „Szkielet czarny”, relief, technika mieszana, 1971
Dzięki uprzejmości rodziny artysty
- G** Marek Kuś „Bez tytułu”, technika mieszana (grafit, płyta pilśniowa, tempera), 2011
Dzięki uprzejmości artysty
- H** Praca dziecka, „Instalacja Maskotek” — wystawa dedykowana twórczości Annette Messenger, witryna Śląskiego Teatru Lalki i Aktora ATENEUM, Future Artist — twórcza kontynuacja 7, 2017
Zdjęcie: A. Hadyna
- I** Litery autorstwa dzieci, „Pracownia Projektowa” — warsztaty pod kierunkiem Anety Hąc, Future Artist — twórcza kontynuacja 6, 2016
Zdjęcie: I. Wander
- J** Praca dziecka, „Isotype: reaktywacja” — warsztaty pod kierunkiem Małgorzaty Jabłońskiej, Centrum Organizacji Kulturalnych w Gliwicach, Future Artist — twórcza kontynuacja 5, 2015
Zdjęcie: A. Hadyna
- K** Praca dziecka, warsztaty twórcze pod kierunkiem Ewy Kokot, Future Artist — twórcza kontynuacja 7, 2017
Zdjęcie: A. Hadyna
- L** Prace dzieci, „Pracownia działań w przestrzeni” — warsztaty pod kierunkiem Ireny Imańskiej, Future Artist — twórcza kontynuacja 6, 2016
Zdjęcie: A. Ławrywianiec
- Ł** Prace dzieci, „Spłaszczenie przestrzeni i wirujące kręgi” — wystawa dedykowana twórczości
- Jerzego Nowosielskiego i Wojciecha Fangora, Galeria Ściana Sztuki Dziecka, 2017
Zdjęcie: A. Hadyna
- M** Roman Nowotarski „Jeźdźcy”, tempera, płótno, 1973. Praca w Kolekcji Sztuki XX wieku. Własność Galerii Sztuki Współczesnej BWA w Katowicach
Zdjęcie: R. Słoma
- N** Fryderyk Lutyński — portret z cyklu „Artyści i ich dzieci”, Galeria Pojedyncza, 2013
Zdjęcie: A. Duda
- O** Praca dziecka, „Pracownia Grafiki” — warsztaty dedykowane M. C. Escherowi pod kierunkiem Krzysztofa Rumina, Future Artist — twórcza kontynuacja 6, 2016
Zdjęcie: I. Wander
- P** „Pracownia Eksperymentu Twórczego” — przygotowania do warsztatów pod kierunkiem Krzysztofa Kuli, Future Artist — twórcza kontynuacja 4, 2014
Rysunek na podstawie zdjęcia K. Kuli
- R** Ludwik Poniewiera „Pejzaż śląski”, akryl, 1977. Praca w Kolekcji Sztuki XX wieku. Własność Galerii Sztuki Współczesnej BWA w Katowicach
Zdjęcie: R. Słoma
- Rz** Piotr Lutyński „Kapsuła Marzeń” — rzeźba z betonu zaprojektowana przez artystę i dzieci. Lokalizacja: Park Alojzego Budnioka w Katowicach, 2015
Zdjęcie: A. Hadyna.
- S** „Dziecięca wersja historii sztuki”, praca formatu 2 x 6m zrealizowana przez Piotra Lutyńskiego i dzieci na potrzeby akcji happeningowej pod hasłem „Sztuka = kreatywność”, finał projektu Future Artist — twórcza kontynuacja 6, 2016
Zdjęcie: I. Wander
- T** Maskotka, „Instalacja Maskotek” — wystawa dedykowana twórczości Annette Messenger, witryna Śląskiego Teatru Lalki i Aktora ATENEUM, Future Artist — twórcza kontynuacja 7, 2017
Zdjęcie: A. Hadyna
- U** Projekt plakatu Zofii Oslislo-Piekarskiej, 5 edycja akcji społecznej „Dzieci Kochają Sztukę”, 2015
Zdjęcie: A. Hadyna
- W** „Eksperymenty z paletą barw” — warsztaty pod kierunkiem Ewy Kokot, Future Artist — twórcza kontynuacja 7, 2017
Zdjęcie: A. Hadyna
- Z** Praca dziecka, „Pracownia Projektowa” — warsztaty pod kierunkiem Ewy Kokot. W tle zdjęcie Roberta Słomy, Future Artist — twórcza kontynuacja 7, 2017
Zdjęcie: A. Ławrywianiec
- Ż** „Pracownia Eksperymentu Twórczego” — przygotowania do warsztatów pod kierunkiem Krzysztofa Kuli, Future Artist — twórcza kontynuacja 4, 2014
Zdjęcie: K. Kula
- Ż** Piotr Lutyński „Bez tytułu”, technika mieszana (płótno, akryl, drewno, sklejka, jajo gęsie), 2011
Dzięki uprzejmości artysty
Zdjęcie: M. Gulis
- ?** Zenon Moskwa „Dziecko”, technika mieszana, 1973. Praca w Kolekcji Sztuki XX wieku. Własność Galerii Sztuki Współczesnej BWA w Katowicach
Zdjęcie: R. Słoma

O PROJEKCIE FUTURE ARTIST

Zainicjowany w 2008 r. projekt Future Artist od początku nastawiony jest na systematyczną edukację twórczą dzieci, młodzieży, dorosłych.

Projekt polega na zapewnianiu uczestnikom bezpośredniego kontaktu ze sztuką, sprzyjaniu ich twórczości własnej oraz wykorzystaniu w procesie edukacji eksperymentalnych warsztatów w galeriach sztuki, akcji w przestrzeni miasta, wycieczek miejskich oraz współpracy z artystami polskimi i europejskimi. Istotne z perspektywy prowadzących jest indywidualne podejście do każdego uczestnika poprzez eksponowanie jego prac, rozwijanie w nim samoakceptacji.

Projekt ma charakter „rzeźby społecznej” – sieci współpracy łączącej dzieci, rodziców, opiekunów, nauczycieli, edukatorów, artystów i wreszcie instytucje sztuki oraz placówki oświatowe na Śląsku, w Polsce i w Europie. Sieć jest stworzona w celu budowania postaw obywateli kultury.

Obecnie organizatorem projektu jest Katowice Miasto Ogrodów – Instytucja Kultury im. Krystyny Bochenek.

O AUTORCE PROJEKTU

EWA KOKOT

Edukatorka sztuki, animatorka. Z wykształcenia pedagog i historyk sztuki. Od 1989 realizuje co roku autorskie projekty DZIECKO–SZTUKA–KONTAKT. Zrealizowała około 1 600 warsztatów twórczych i akcji w przestrzeni miejskiej. Pomysłodawczyni 3 międzynarodowych konferencji poświęconych wychowaniu przez sztukę. Autorka akcji: UTOPIA, PUSTKA, CIAŁO, LABORATORIUM MIASTA, POEZJA ULICY i DZIECI KOCHAJĄ SZTUKĘ. Prowadzi działalność wykładową, publikuje. Współpracuje z instytucjami kultury w Polsce i w Europie. Jest kuratorem projektu Future Artist i Galerii Ściana Sztuki Dziecka w Katowicach. Od 2012 r. kieruje Domem Oświatowym Biblioteki Śląskiej.

Inicjatorka projektu „Badania nad zwiększeniem kompetencji młodych ludzi z rejonu Śląska do odbioru sztuki najnowszej wraz z kompleksowym kształceniem kadr animatorów kultury” oraz powołania Forum Animatorów Sztuki Najnowszej. Zastępca Przewodniczącej Polskiego Komitetu Wychowania Przez Sztukę InSEA. Stypendystka MKiDN. Laureatka Nagrody Prezydenta Miasta Katowice w dziedzinie kultury w 2016 r. W sferze jej zainteresowań jest wspólny obszar dla pedagogiki, psychologii i sztuki wizualnej.

Publikacje:

„Portret damy” (2005), „Fortepian, czyli gra faktury” (2007), „Księga Pracy Twórczej” (2010), „Nasza Przestrzeń” (2012), „Ścieżka zmysłowa” (2013), „Wielki Album Ważnych Dziej” (2014), „Dziecko w pracowni – notatki twórcze” (2015), „Kompas współpracy” (2016)

Filmy:

„Świat – Oswajanie” (2011), „Future Artist” (2011), „Nasza Przestrzeń” (2012)

Future Artist – twórcza kontynuacja 7
„Alfabet sztuki dziecka”

Autor, redaktor merytoryczna: Ewa Kokot
Autor słownika pojęć: dr hab. Irma Kozina
Redakcja: Agnieszka Dąbrowska, Magdalena Orczewska, Elżbieta Owczarek
Korekta: Magdalena Orczewska, Elżbieta Owczarek
Projekt i skład: Magdalena Niglus
Autorzy pozostałych zdjęć: A. Ławrywianiec (str. 32 i tył okładki),
I. Wander (str. 39 i okładka)

Wydawca:
Katowice Miasto Ogrodów – Instytucja Kultury im. Krystyny Bochenek
plac Sejmu Śląskiego 2, 40-032 Katowice
miasto-ogrodow.eu
facebook.com/2016katowice

Druk i oprawa:
Drukarnia Archidiecezjalna w Katowicach

Nakład: 900 egzemplarzy

ISBN 978-83-63304-06-5

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego**

Dofinansowano
ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Patronat honorowy

Pierwsze dźwięki mowy i pierwsze znaki pisma – głoski i litery tworzące tekst. Zza nich przebija światło i kolor desygnatu, a więc znaczenia poszczególnych słów. Oddajemy w Państwa ręce „Alfabet sztuki dziecka”, który jest nie tylko wizualnym abecadłem dla maluchów, ale także zobrazowaniem procesu artystycznego poznawania liter i pojęć przez najmłodszych uczestników kultury. Publikacja ta powstała bowiem jako efekt wielu lat twórczej pracy z dziećmi w ramach projektu Future Artist. Może okazać się pierwszym podręcznikiem sztuki dla dziecka, a także poręcznym przewodnikiem dla jego rodziców.

Język obrazu to najszybciej rozwijający się przekaz współczesności. Uczmy nasze dzieci tego języka w odniesieniu do piękna i wartości, a także tego, co – czasem mimochodem – sztuka wnosi w nasze życie.

EWA KOKOT

